

MY LAI-MASSAKREN 1968

Det vakte voldsom opsigt i verdensoffentligheden, da det i november 1969 blev kendt, at en deling amerikanske soldater havde nedslagtet civile vietnamesere i landsbyen My Lai i Sydvietnam den 16. marts 1968. Baggrunden for massakren var, at den amerikanske efterretnings tjeneste havde udpeget landsbyen som et muligt hovedkvarter for FNL. Efterretnings tjenesten regnede med, at de fleste civile ville være på markedet i en nærliggende by på det tidspunkt, hvor aktionen skulle finde sted. De beboere, som var tilbage i landsbyen måtte derfor være Vietcong-sympatisører. Til operationen brugte man blandt andet det såkaldte Charlie kompagni, der var kommet til Vietnam i december 1967. Ingen af de menige, hvis gennemsnitsalder var ca. 20 år, havde kamperfaring, men havde vist gode resultater på militærskolen, hvor de kom fra.

Løjtnant William Calley var delingsfører for den deling soldater fra Charlie kompagniet, der dræbte uskyldige civile vietnamesere i My Lai. I begyndelsen af 1971 blev han ved en amerikansk krigsdomstol idømt livsvarigt fængsel, men blev i 1974 benådet af præsident Nixon. (Fra s. 94)

TEKST 41

Paul Meadlo om My Lai-massakren

Den 22-årige Paul Meadlo var blandt de soldater, der i marts 1968 på ordre fra William Calley udførte en massakre på civilbefolkningen i den syd-vietnamesiske landsby My Lai. I 1969 gav Meadlo følgende interview til et amerikansk fjernsyns-selskab om begivenhederne i My Lai.

Spørgsmål: "Hvorfor gjorde De det?"

Svar: "Hvorfor jeg gjorde det? Fordi jeg fik ordre til det. Dengang mente jeg, jeg gjorde det rigtige. Jeg har mistet kammerater, jeg har mistet en pokkers god ven, Bobby Wilson, og dét tænkte jeg på. Lige da det var ovre, følte jeg mig godt tilpas. Men senere gik det op for mig."

Meadlo fortalte, at efter hans skøn – "løst anslået" – blev der den dag skudt 370 mænd, kvinder og børn i My Lai.

Spørgsmål: "Hvordan gik det hele nu til?"

Svar: "Vi gik ind i landsbyen og begyndte at gennemsege den og samle beboerne og drive dem hen til landsbyens centrum."

Spørgsmål: "Hvor mange mennesker fik De gennet sammen?"

Svar: "Ja, sådan ca. 40-50. Som blev samlet sammen midt i landsbyen. Der sad de som på en lille ø..."

Spørgsmål: "Hvad var det for mennesker – mænd, kvinder, børn?"

Svar: "Mænd, kvinder, børn."

Spørgsmål: "Også spædbørn?"

Svar: "Også spædbørn, ja. Vi fik dem drevet sammen og fik dem til at sætte sig på hug, og løjtnant Calley kom over og sagde: "I ved jo, hvad I skal gøre ved dem, ikke?" Og jeg sagde: "Ja." – Jeg regnede med, at det var hans mening, at vi skulle holde opsyn med dem. Så gik han sin vej. Og 10-15 minutter senere kom han tilbage og sagde: "Hvorfor har I ikke dræbt dem endnu?" og jeg svarede, at jeg ikke havde troet, at vi skulle skyde, men at han blot havde ment, vi skulle bevogte dem. Og han sagde: "Nej, jeg vil have dem dræbt." Ja, og så..."

Spørgsmål: "Sagde han det til Jer alle sammen eller kun til Dem?"

Svar: "Jeg stod lige foran ham, men de tre, fire andre gutter hørte det. Nå, så trak han sig 10-15 fod tilbage og begyndte at fyre løs på dem. Og så sagde han til mig, at jeg skulle skyde. Så begyndte jeg at skyde. Jeg tømte ca. fire magasiner ind i gruppen."

Spørgsmål: "Det vil sige, at De afgav ca. 60-70 skud?"

Svar: "Ja, det stemmer."

Spørgsmål: "Og hvor mange dræbte De så?"

Svar: "Jeg havde indstillet på byge-skydning (automatik), og så kan man ikke... man skyder hele feltet. De ville virkelig ikke ane, hvor mange De havde dræbt, når de (skuddene) kommer så hurtigt. Måske har jeg dræbt ti eller femten af dem..."

Spørgsmål: "Er De gift?"

Svar: "Ja."

Spørgsmål: "Hvordan skyder man spædbørn?"

Svar: "Jeg ved det ikke. Det er så sin sag..."

Spørgsmål: "Og hvordan føler De Dem nu til mode, når De ser tilbage på det hele?"

Svar: "Hele affæren plager min samvittighed, og den vil plage mig resten af livet. Men som jeg har sagt før. Gud straffede mig allerede den følgende morgen."

Spørgsmål: "Hvordan det?"

Svar: "Ved at jeg trådte på en mine. Jeg tror, jeg har udstået min straf."

(Fra s. 98)

Kvinder og børn samles i landsbyen My Lai få minutter før de dræbes af amerikanske soldater. Den amerikanske fotograf Ron Haeblerle var med under My Lai-massakren, marts 1968, og det var offentliggørelsen af hans billeder, der for alvor vakte opsigt i verdenspressen og rejste fornyet kritik af den amerikanske krigsførelse i Vietnam.

TEKST 42

Lydighed og Vietnamkrigen

Den følgende tekst er skrevet af den amerikanske psykolog Stanley Milgram, der forsøger at nå til en forklaring af, hvorfor de amerikanske soldater handlede som de gjorde i Vietnam.

Hver ny generation må selv gøre sine erfaringer om lydighedens problem. USA har for nylig afsluttet en kostbar og kontroversiel krig i Sydøstasien.

Listen over de umenneskelige handlinger, der blev begået af ganske almindelige amerikanere i Vietnamkrigen, er for lang til at blive opregnet i detaljer her. (...) Vi kan nøjes med at nævne, at vore soldater rutinemæssigt brændte landsbyer af, anvendte napalm i store mængder, brugte den mest avancerede teknologi mod de primitive hære, afløvede store landområder, gennemtvang evakuering af syge og gamle af hensyn til militære formål og direkte massakrerede hundreder af ubevæbnede civilpersoner.

For psykologen fremstår disse handlinger ikke som upersonlige historiske begivenheder, men som handlinger udført af mennesker som os selv, der er blevet omskabt af autoriteten og dermed har opgivet al sans for individuelt ansvar for deres handlinger.

Hvordan går det til, at et ellers anstændigt menneske i løbet af nogle få måneder kommer i en situation, hvor han dræber andre mennesker uden at hæmmes af sin samvittighed?

For det første skal han flyttes fra en position uden for det primære system til en position indenfor. Det velkendte indkaldelsesbrev udgør den formelle mekanisme. En loyalitetsed bruges til yderligere at forstærke rekruttens engagement i den nye rolle.

Det militære uddannelsesområde er fysisk adskilt fra samfundet i øvrigt for at sikre, at der ikke optræder konkurrerende autoriteter. Der

uddeles belønning og straf alt efter, hvor godt man adlyder. En periode på adskillige uger tilbringes med grundtræning. Selvom dennes formål angiveligt er at lære rekrutten nogle militære færdigheder, er den fundamentale hensigt at nedbryde alle rester af individualitet og selvstændighed.

Hovedformålet med de timer, der tilbringes på eksercerpladsen, er ikke at lære den enkelte at marchere og præsentere gevær korrekt. Målet er disciplin og at skabe en synlig udtryksform for individets underkastelse under organisationen. Kolonner og delinger marcherer snart som én mand, idet hver enkelt reagerer på sergentens autoritet. Den slags formationer består ikke af selvstændige individer, men af robotter. Hele formålet med den militære træning er at reducere den menige tilstand, at udslette alle spor af jeg'et og ved den stadige gentagelse at sikre en internaliseret accept af den militære autoritet.

Før afsendelsen til krigszonen gør autoriteten sig stor ulejlighed med at definere betydningen af soldatens handlinger på en måde, der sætter dem i forbindelse med samfundets værdsatte idealer og højere mål. Rekrutterne får at vide, at de mennesker, han møder i kampen, er hans nations fjender, og at hans land er i fare, hvis de ikke udslettes. Situationen defineres på en måde, som får grusomme og umenneskelige handlinger til at forekomme berettigede. I Vietnamkrigen var der yderligere et element, der gjorde grusomhederne lettere: fjenden tilhørte en anden race. Vietnameserne blev i reglen omtalt som "gooks", som om de var laverestående mennesker og ikke værdige til medfølelse.

I selve krigszonen indtræder der en ny virkelighed; nu står soldaten over for en modstander, som er uddannet og indoktrineret på samme måde som han selv. Enhver desorganisation i soldatens egne rækker udgør en fare for hans enhed, for den vil da være en mindre effektiv kampenhed og risikerer at lide nederlag. Beva-

relsen af disciplin, og soldaten adlyde.

I den ru oplever soldaten mod at dræbe den anden, de er hans handlinger lide og dø, som person gav, han fik.

Tanken "hoppe af" faktiske sit

relsen af disciplin bliver altså en overlevelsesfaktor, og soldaten har ikke stort andet valg end at adlyde.

I den rutinemæssige udførelse af sine pligter oplever soldaten ingen individuelle hæmninger mod at dræbe, såre eller lemlæste andre, hvad enten de er soldater eller civile. Takket være hans handlinger må mænd, kvinder og børn lide og dø, men han ser ikke disse begivenheder som personligt relevante. Han udfører den opgave, han har fået pålagt.

Tanken om at nægte at adlyde eller at "hoppe af" falder nogle soldater ind, men den faktiske situation, de nu befinder sig i, synes

ikke at åbne mulighed herfor. Hvor skulle de gå hen? Desuden er der strenge straffe for opsæt-sighed, og endelig er der en magtfuld internaliseret basis for lydigheden. Soldaten bryder sig ikke om at tage sig ud som en, der er fej, illoyal eller uamerikansk. Situationen er defineret på en sådan måde, at han kun gennem lydighed kan se sig selv som patriotisk, modig og mandig.

Han har fået at vide, at han dræber andre for en retfærdig sags skyld. Og denne definition kommer fra allerhøjeste sted – ikke bare fra hans korporal eller fra de højere officerer i Vietnam, men fra selve præsidenten.